ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
Г-Н J. MAZÁK
представено на 30 април 2009 година [1]

I — Въведение

1. С акт от 29 февруари 2008 г., постъпил в Съда на 6 март 2008 г., Unabhängiger Verwaltungssenat des Landes Vorarlberg (Австрия) [2] на основание член 234 ЕО отправя към Съда преюдициално запитване относно тълкуването на член 12 ЕО.

2. По същество запитващата юрисдикция иска да се установи дали предвидената в тази разпоредба забрана за дискриминация на основание гражданство не допуска национална правна уредба, предвиждаща безплатна годишна винетка за федералните пътища, за които се изисква заплащане, да се предоставя единствено на хора с увреждания с местожителство или с обичайно местопребиваване на националната територия.

3. Този въпрос е поставен в контекста на производството, образувано по инициатива на г-н Gottwald, германски гражданин със сериозни увреждания, който оспорва глоба за неплащане на такса, наложена му за управление на моторно превозно средство на австрийски път, за който се изисква заплащане.

II — Правна уредба

4. Съгласно член 10, параграф 1 от Bundesstraßen-Mautgesetz 2002 (Закон относно таксите за федералните пътища от 2002 г.), наричан по-нататък Bundesstraßen-Mautgesetz, в редакцията му, приложима към момента на настъпване на фактите, за ползването на пътища срещу заплащане от двуколесни превозни средства (мотоциклети и др.) и многоколесни превозни средства с максимално допустимо тегло до 3,5 тона се събира такса за определен срок.

5. Според член 11, параграф 1 от Bundesstraßen-Mautgesetz таксата за определен срок се заплаща преди ползването на пътищата, за които се изисква заплащане, чрез поставяне на винетка върху пътното превозно средство.

1 — Език на оригиналния текст: английски.
2 — Независим административен съд на провинция Форарлберг.

6. Според член 13, параграф 2 от Bundesstraßen-Mautgesetz по искане на хора с увреждания с местожителство или с обичайно местопребиваване на националната територия, на чието име е регистрирано поне едно многоколесно пътно превозно средство с максимално допустимо тегло до 3,5 тона, Bundesamt fur Soziales und Behindertenwesen [Федерална служба за социалните въпроси и за хората с увреждания] издава безплатна годишна винетка за едно пътно превозно средство от посочената категория, ако тези лица притежават карта за хора с увреждания на основание член 40 от Федералния закон за хората с увреждания (Bundesbehindertensgesetz), в която са посочени значителни и трайни затруднения в придвижването, невъзможност за ползване на обществения транспорт поради трайни здравословни проблеми или слепота.

7. От писменото становище на австрийското правителство става ясно, че наличието на „обичайно местопребиваване" следва да се установи съгласно член 66, параграф 2 от Jurisdiktionsnorm (Закон от 1 август 1895 г. относно разпределянето на компетентност и териториална компетентност на общите съдилища по граждански дела, RGB1. 111).

8. Съгласно член 20, параграф 1 от Bundesstraßen-Mautgesetz водачите на пътни превозни средства, ползващи пътища, за които се изисква заплащане, без да са заплатили надлежно предвидената в член 10 такса, се наказват за административно нарушение с глоба в размер от 300 до 3 000 EUR (към момента на настъпване на фактите по делото размерът на глобата е от 400 до 4 000 EUR).

III — Изложение на фактите, производство и отправени въпроси

9. Г-н Arthur Gottwald е германски гражданин, който страда от пълна парализа на долните крайници, придружена от загуба на всички функции под четвъртия прешлен, и се придвижва на инвалиден стол. На това основание в Германия му е издадена карта за хора с увреждания.

10. На 26 август 2006 г. г-н Gottwald напуска Германия, за да прекара няколко почивни дни в Австрия. Докато управлява своето пътно превозно средство по платената магистрала A 14 Rheintal в посока Тирол и в близост до изхода за Wolfurt/Lauterach, той е спрян за пътна проверка съгласно Bundesstraßen-Mautgesetz, вследствие на която се установява, че той не е заплатил предварително таксата за определен срок чрез закупуване на винетка и поставянето ѝ върху пътното му превозно средство.

11. Впоследствие с решение на Bezirkshauptmannschaft Bregenz (административен орган в Bregenz) от 4 декември 2006 г., на г-н Gottwald е наложена глоба от 200 EUR за управление на превозно средство по пътната мрежа, за която се изисква заплащане, без да е заплатил таксата за определен срок, преди да ползва този път, чрез поставяне на винетка върху пътното превозно средство, като размерът на глобата е намален по изключение съгласно член 20 от Verwaltungsstrafgesetz (Закон за административ-

ните наказания). В решението се посочва, че г-н Gottwald е нарушил член 20, параграф 1, във връзка с член 10, параграф 1 и член 11, параграф 1 от Bundesstraßen-Mautgesetz.

12. В главното производство Unabhängiger Verwaltungssenat трябва да се произнесе по подадената от г-н Gottwald жалба срещу това решение.

13. От акта за преюдициално запитване става ясно, че запитващата юрисдикция има съмнения относно съвместимостта на член 13, параграф 2 от Bundesstraßen-Mautgesetz, в който се предвижда мярка за подпомагане на хора с увреждания с местожителство в Австрия, със съдържащата се в член 12 ЕО забрана за дискриминация на основание гражданство.

14. Във връзка с това запитващата юрисдикция отбелязва, че да се ограничи освобождаването от задължението за заплащане на винетка само до хора с увреждания с местожителство или с обичайно местопребиваване на националната територия, по смисъла на посочената разпоредба по принцип представлява непряка дискриминация, основана на гражданство, която може да бъде обоснована, ако разликата в третирането се основава на обективни съображения, независещи от гражданството на засегнатите лица, и ако тази разлика е пропорционална на преследваната легитимна цел.

15. Според запитващата юрисдикция член 12 ЕО е приложим или поради факта, че г-н Gottwald е имал намерение да прекара почивните си дни в Австрия и по тази причина е заминал за друга държава членка, за да ползва услуга [3], или във всеки случай, поради това че разглежданото положение се регулира от разпоредбите на глава V от Договора относно общата транспортна политика.

16. При тези условия Unabhängiger Verwaltungssenat решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Трябва ли член 12 ЕО да се тълкува в смисъл, че не допуска прилагането на национална разпоредба, която предвижда безплатно предоставяне на годишна винетка за пътно превозно средство с цел ползването му по националните пътища, за които се изисква заплащане, само на хората, страдащи от определени увреждания, с местожителство или с обичайно местопребиваване във въпросната държава?“

3 — Запитващата юрисдикция се позовава в това отношение на Решение от 2 февруари 1989 г. по дело Cowan (C-186/87, Recueil, стр. 195).

IV — Правен анализ

A — *По допустимостта*

1. Основни доводи на страните

17. По настоящото производство становища представят г-н Gottwald, австрийското правителство и Комисията. Представители на всички страни се явяват и на съдебното заседание, проведено на 12 март 2007 г.

18. Според правителството на Австрия допустимостта на настоящото преюдициално запитване е най-малкото съмнителна.

19. Правителството на Австрия изтъква основно, че независимо от това, дали изискването за местожителство във връзка с предоставянето на безплатна винетка е в съответствие с общностното право, г-н Gottwald при всички случаи е трябвало да бъде глобен, поради това че не е изпълнил предвиденото в член 11, параграф 1 от Bundesstraßen-Mautgesetz задължение за поставяне на винетен стикер на превозното средство, преди да използва път, за който се изисква заплащане.

20. Предвидената в член 13, параграф 2 от Bundesstraßen-Mautgesetz процедура в изключителни случаи, за която се отнася отправеното запитване и съгласно която въз основа на молба и при спазване на определени изисквания на хората с увреждания се предоставя безплатна годишна винетка, сама по себе си не е предмет на главното производство.

21. Запитващата юрисдикция отбелязва в тази връзка, че г-н Gottwald никога не е подавал молба за получаване на такава винетка.

22. Следователно правителството на Австрия смята, че отправеното запитване няма отношение към фактите по делото и че отговорът на Съда може да бъде изцяло хипотетичен, и по тази причина запитването следва да бъде разглеждано като недопустимо съгласно практиката на Съда.

23. Комисията, напротив, смята запитването за допустимо. В тази връзка подчертава, че по принцип националният съд следва да определи дали въпрос, засягащ общностното право, е релевантен към главното производство пред националния съд. В акта за преюдициално запитване запитващата юрисдикция изрично посочва, че настоящият случай е такъв. В допълнение не би могла да се изключи възможността отговорът на Съда да доведе до ново намаление на размера на постановената в главното производство

глоба, което в светлината на доста богатата съдебна практика по отношение на допустимостта на преюдициалните запитвания е достатъчно свидетелство за това, че разглежданият въпрос не е хипотетичен.

24. Г-н Gottwald отбелязва, че макар от формална гледна точка да е било възможно да бъде подадена молба за издаване на безплатна винетка, тази молба е щяла да остане неудовлетворена.

2. Преценка

25. Преди всичко следва да се напомни, че според постоянната съдебна практика само националният съд, който е сезиран със спора и трябва да поеме отговорността за последващото му съдебно решаване, може да прецени — предвид особеностите на делото — както необходимостта от преюдициално заключение, за да може да постанови решението си, така и релевантността на въпросите, които поставя на Съда [4].

26. Следователно, след като поставените въпроси се отнасят до тълкуването на общностното право, Съдът по принцип е длъжен да се произнесе [5].

27. Съдът може да откаже да се произнесе по преюдициален въпрос, поставен от национална юрисдикция, само когато е съвсем очевидно, че исканото тълкуване на общностното право няма никаква връзка с действителността или с предмета на спора по главното производство, когато проблемът е от хипотетично естество или още когато Съдът не разполага с необходимите фактически и правни обстоятелства, за да бъде полезен с отговора на поставените му въпроси [6].

28. Смятам обаче, че настоящият случай не е такъв.

29. Макар да е вярно, че г-н Gottwald не е подал молба за безплатна винетка и предвид изтъкнатия от австрийското правителство факт, че на хората с увреждания могат да се налагат глоби заради самата липса на винетен стикер на превозното средство, преди да използват път, за който се изисква заплащане, независимо

4 — Вж. по-специално Решение от 11 септември 2008 г. по дело Eckelkamp и др. (C-11/07, Сборник, стр. 6845, точка 27), Решение от 16 декември 2008 г. по дело Michaniki (C-213/07, Сборник, стр. I-9999, точка 32), както и Решение от 5 март 2009 г. по дело Apis-Hristovich (C-545/07, Сборник, стр. I-1627, точка 28).

5 — Вж. по-специално Решение по дело Eckelkamp и др., посочено по-горе (точка 27), Решение по дело Michaniki, посочено по-горе (точка 33), както и Решение по дело Apis-Hristovich, посочено по-горе (точка 29).

6 — Вж. по-специално Решение по дело Eckelkamp и др., посочено по-горе (точка 28) и Решение по дело Michaniki, посочено по-горе (точка 34), както и Решение по дело Apis-Hristovich, посочено по-горе (точка 30).

от потенциалното им право на такива винетки, това не променя факта, че не се установяват пречки в главното производство запитващата юрисдикция да изведе заключения от отговора на Съда.

30. По-конкретно не може да се изключи възможността — която правителството на Австрия не оспорва — при разглеждане на подадената от г-н Gottwald жалба запитващата юрисдикция да отчете като смекчаващо обстоятелство евентуално решение на Съда, че национална разпоредба като разглежданата, която не допуска издаването на безплатна винетка в случая на г-н Gottwald, противоречи на член 12 ЕО.

31. По тези причини, според мен, в светлината на горепосочената съдебна практика преюдициалният въпрос е допустим.

Б — *По съществото на спора*

1. Основни доводи на страните

32. Според г-н Gottwald член 12 ЕО трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна разпоредба като разглежданата в главното производство.

33. По-конкретно г-н Gottwald аргументира приложимостта на член 12 ЕО с това, че в качеството си на турист той е ползвал транспортна услуга. Разпоредба като разглежданата ограничава и правото на свободно движение и пребиваване в друга държава членка, признато в член 18 ЕО.

34. Г-н Gottwald смята, че доколкото правото на освобождаване от заплащане на такса за ползване на въпросната магистрала е ограничено до хора с увреждания с постоянно местожителство или с обичайно местопребиваване в Австрия, тази мярка представлява основана на гражданството непряка дискриминация, която противоречи на член 12 ЕО. Тази мярка не е нито необходима, нито пропорционална. В този смисъл различното третиране, разглеждано тук, също е несъразмерно предвид факта, че много хора с местожителство в друга държава членка, част от които са хора с увреждания, използват редовно австрийските пътища, за които се изисква заплащане.

35. Г-н Gottwald добавя, че безплатната годишна винетка се издава без оглед на това, дали тя се ползва от самия човек с увреждания, на когото се полага. Следователно социалните аспекти на тази мярка не могат да бъдат водещи. Освен това вече съществува европейска карта за паркиране за хора с увреждания, така че предоставянето на безплатно ползване на платените пътища на хора с увреждания, независимо от местожителството им, едва ли би представлявало сериозно административно бреме за Австрия.

36. Г-н Gottwald също така твърди, че безплатната годишна винетка за хора с увреждания не представлява такава несвързана с предварително плащане социална придобивка, чието предоставяне би могло да бъде обусловено от доказването на определена степен на интеграция в обществото на въпросната държава членка. На последно място, той отбелязва, че за съжаление към настоящия момент в Общността не съществува унифицирана класификация на степените на увреждане.

37. От друга страна, макар австрийското правителство да приема, че член 12 ЕО действително е приложим в случая, то счита, че тази разпоредба допуска разглежданото национално правило.

38. Австрийското правителство твърди, че предоставянето на безплатна годишна винетка на хора с увреждания представлява несвързана с предварително плащане социална придобивка. Както е очевидно от съдебната практика, като например Решение по дело Grzelczyk [7], правото на такива придобивки не може да бъде поставяно в зависимост от условия, различни от приложимите към гражданите на въпросната държава членка, което обаче не се наблюдава в настоящия случай.

39. Както посоченото правителство подчертава в съдебното заседание, въпросната придобивка не е свързана с изискване за постоянно местожителство в класическия смисъл на това понятие, тъй като тя се предоставя и на хора с увреждания, които имат „обичайно местопребиваване“ по смисъла на член 66, параграф 2 от Jurisdiktionsnorm. За да се определи дали е налице такова „обичайно местопребиваване“, могат да се вземат предвид обстоятелства от лично и професионално естество, така че например на хората с увреждания с постоянна заетост в Австрия също да може да бъде издадена такава безплатна винетка.

40. Във връзка това обаче, тъй като запитващата юрисдикция изхожда от презумпцията, че посочената разпоредба представлява непряка дискриминация, следва да се отчете възможността тази разлика в третирането на основание гражданство да бъде обоснована с оглед постигането на легитимна цел, каквато е изискването кандидатът за социално подпомагане да докаже, че е интегриран в определена степен в обществото на тази държава [8]. Така изискването за постоянно местожителство или обичайно местопребиваване обслужва целта да се гарантира изпълнението на това условие и да предотврати преразходите, свързани с тази мярка [9].

7 — Решение от 20 септември 2001 г. по дело Grzelczyk (C-184/99, Recueil, стр. I-6193).

8 — Позоваването е на Решение от 15 март 2005 г. по дело Bidar (C-209/03, Recueil, стр. I-2119, точка 61).

9 — Във връзка с това в съдебното заседание правителството на Австрия посочва, че размерът на тези разходи би нараснал пет пъти спрямо актуалния (приблизително 3 милиона евро за 2008 г.), ако се предоставят безплатни винетки на хората с увреждания независимо от тяхното местожителство или обичайно местопребиваване, както и на хората с увреждания, които използват австрийските магистрали за кратък период от време, какъвто е настоящият случай.

41. На второ място, правителството на Австрия отбелязва, че издаването на безплатни годишни винетки на хора с увреждания има за цел да улесни придвижването на лица, които поради увреждането си не са в състояние да ползват обществен транспорт. Също така самият факт, че на това основание се издават единствено годишни винетки, свидетелства за това, че въпросната социална придобивка е предназначена за хора, които използват редовно и дългосрочно платени пътища, а не за тези, които използват австрийските магистрали само за кратко. В този смисъл лице с увреждане с постоянно местожителство в Австрия, което използва път, за който се изисква заплащане, рядко или краткосрочно, също ще трябва да закупи винетка.

42. Комисията твърди, че настоящото дело следва да се преценява в светлината на член 12 ЕО, който е приложим, първо, защото г-н Gottwald се е възползвал от правото си по член 18 ЕО да се движи и да пребивава свободно в друга държава членка и второ, защото в качеството си на турист г-н Gottwald се е възползвал от свободата да получава услуги съгласно член 49 ЕО. Комисията поддържа, че налагането на различни такси в зависимост от местожителството на хора с увреждания, които иначе са в идентично положение, представлява непряка дискриминация на основание гражданство.

43. При все това, макар в писменото си становище да приема, че въпросната национална разпоредба представлява необоснована дискриминация, забранена от член 12 ЕО, Комисията заключава в съдебното заседание, въз основа на представените от австрийското правителство пояснения, че предвид целта, преследвана с предоставянето на безплатни годишни винетки, с оглед на понятието за обичайно пребиваване и предвид факта, че хората с увреждания с обичайно местопребиваване в Австрия в положението на г-н Gottwald също би трябвало да платят такса, въпросната разпоредба от австрийското законодателство всъщност е в съответствие с член 12 ЕО.

2. Преценка

44. Преди всичко следва да се отбележи, че социална придобивка като разглежданата попада изцяло в обхвата на компетентността на отделните държави членки. Така, що се отнася до общностното право, по принцип — колкото и желателно да е това — всяка държава членки решава дали да приеме социална мярка като разглежданата, състояща се в издаване при определени условия на безплатна годишна винетка на хората с увреждания, или по тази причина да приеме всяка друга социална мярка от същия вид, като например да издаде десетдневни безплатни винетки на хората с увреждания; общностното право предоставя на държавите членки широко право на преценка при упражняване на правомощията им в областта на социалната политика [10].

10 — В тази връзка вж. Решение от 26 октомври 2006 г. по дело Tas-Hagen и Tas (C-192/05, Recueil, стр. I-10451, точка 21), Решение от 18 юли 2007 г. по дело Geven (C-213/05, Сборник, стр. I-6347, точка 27), както и Решение от 22 май 2008 г. по дело Halina Nerkowska (C-499/06, Сборник, стр. I-3993, точка 23).

45. При все това от съдебната практика е видно, че държавите членки трябва да упражняват тази компетентност при спазване на общностното право, и в частност на разпоредбите на Договора, свързани с признатата на всеки гражданин на Съюза свобода да се придвижва и пребивава свободно на територията на държавите членки, както и с принципната забрана за дискриминация на основание гражданство [11].

46. В конкретния случай е очевидно, че г-н Gottwald не е предприел пътуване до Австрия с цел да упражнява правата си в контекста на свободното движение на работници, така че той няма възможност да иска безплатна годишна винетка като „социално предимство“ на основание на предвиденото в Регламент (ЕИО) № 1612/68 [12] равно третиране, нито придобивката би могла да бъде преценявана в светлината на Регламент (ЕИО) № 1408/71 [13].

47. При все това по принцип като гражданин на Европейския съюз, в областта на прилагане на Договора за ЕО и доколкото счита, че е в същото положение, г-н Gottwald има право на равно третиране независимо от своето гражданство [14].

48. Следователно, доколкото при наличните обстоятелства той може да се позовава на това право, съществения въпрос, на който следва да се отговори в настоящия случай, е дали фактът, че предоставянето на безплатна годишна винетка само на хора с увреждания, които имат поне обичайно местопребиваване в съответната държава членка, представлява нарушение на забраната за дискриминация на основание гражданство, или с други думи, предвид обстоятелствата в конкретния случай, дали отказът да се предостави безплатна годишна винетка на г-н Gottwald се основава на гражданството, или на друг обективен фактор, който няма връзка с националността [15].

49. В тази връзка пристъпвам към подробен анализ, първо, на въпроса дали случаят — предмет на главното производство, следва да се разглежда в контекста на предвидената в член 12 ЕО забрана за дискриминация на основание гражданство, както смята запитващата юрисдикция, второ — ако това е така, — на въпроса дали разглежданата разпоредба може по принцип да създаде предпоставки за дискриминация на основание граждан-

11 — Вж. в този смисъл по-специално Решение от 29 април 2004 г. по дело Pusa (C-224/02, Recueil, стр. I-5763, точка 22), Решение по дело Tas-Hagen и Tas, посочено по-горе (точка 22), както и Решение по дело Halina Nerkowska, посочено по-горе (точка 24).

12 — Регламент на Съвета от 15 октомври 1968 година относно свободното движение на работници в Общността (ОВ L 257, стр. 2; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 1, стр. 11).

13 — Регламент на Съвета от 14 юни 1971 година за прилагането на схеми за социално осигуряване на заети лица и членове на техните семейства, които се движат в рамките на Общността, изменен и актуализиран (ОВ L 149, стр. 2; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 1, стр. 26).

14 — Вж. по-специално Решение. по дело Grzelczyk, посочено по-горе (точка 31) и Решение от 2 октомври 2003 г. по дело Garcia Avello (C 148/02, Recueil, стр. I-11613, точка 23).

15 — Следователно е ясно, че в настоящото дело не става въпрос за дискриминация на основание увреждане, а за евентуална (непряка) дискриминация на основание гражданство.

ство по смисъла на член 12 ЕО, и трето, дали разграничението, което може да доведе до дискриминация, все пак се основава на обективни съображения, независещи от гражданството.

50. Преди всичко, що се отнася до приложимостта на член 12 ЕО в настоящия случай, от установената практика на Съда е видно, че всеки гражданин на Европейския съюз по принцип може да се позовава на закрепеното в цитирания член право на равно третиране без оглед на гражданството във всички положения, които попадат в обхвата ratione materiae на общностното право [16].

51. Също от практиката на Съда е видно, че посочените положения включват по-специално тези, свързани с упражняването на основните гарантирани от Договора свободи и свързаните с упражняването на предвидената в член 18 ЕО свобода на движение и пребиваване на територията на държавите членки [17].

52. По отношение на настоящото дело според мен е достатъчно да се отбележи, че предприемайки пътуване в друга държава членка с цел почивка, като гражданин на Европейския съюз г-н Gottwald просто се е възползвал от предвиденото в член 18 ЕО право да се движи и да пребивава свободно в държавите членки. Дори само по тази причина разглежданият в главното производство случай не е чисто вътрешно положение, а попада в приложното поле ratione materiae на общностното право, към което следва да се приложи член 12 ЕО.

53. Освен това споделям становището на Комисията, че разглежданият тук случай се регламентира от общностното право и поради факта, че в качеството си на турист, пътуващ за Австрия с цел почивка, г-н Gottwald следва да се възприема като потребител на услуги и по тази причина има правото да се позове на член 12 ЕО, във връзка с член 49 ЕО относно свободното движение на услуги [18].

54. Следователно трябва да се установи дали социална мярка като разглежданата е в съответствие с изискванията на член 12

16 — Вж. в този смисъл по-специално Решение от 24 ноември 1998 г. по дело Bickel и Franz (C-274/96, Recueil, стр. 7637), Решение по дело Garcia Avello, посочено по-горе (точка 23), както и Решение по дело Bidar, посочено по-горе (точка 36).

17 — Вж. по-специално Решение по дело Garcia Avello, посочено по-горе, (точка 24), Решение по дело Bidar, посочено по-горе (точка 33), Решение от 12 юли 2005 г. по дело Schempp (C-403/03, Recueil, стр. I-6421, точка 18) и Решение от 4 декември 2008 г. по дело Krystyna Zablocka-Weyhermüller, C-221/07, Сборник, стр. I-9029, точка 29).

18 — В този смисъл вж. Решение по дело Cowan, посочено по-горе (точка 15), Решение по дело Bickel и Franz, посочено по-горе (точка 15), както и Решение от 16 януари 2003 г. по дело Комисия/Италия (C-388/0, Recueil, стр. I-721, точка 12). И все пак аз смятам за уместно предвид отправеното запитване настоящият случай да бъде разглеждан в контекста на общата забрана за дискриминация, предвидена в член 12 ЕО, а не в контекста на предвидената в член 49 ЕО конкретна форма на тази забрана, свързана със свободното движение на услуги, доколкото използването на платените пътища представлява средство за достъп до крайната услуга, а не е самата услуга. С други думи, евентуалната дискриминация, на която г-н Gottwald смята, че е бил подложен, изглежда е възникнала по повод получаване на услугите. Във всеки случай обаче оценката на разглежданата мярка е приложима също така mutatis mutandis към конкретната забрана за дискриминация, предвидена в член 49 ЕО.

ЕО, доколкото от нея могат да се ползват единствено хора с увреждания с местожителство или с обичайно местопребиваване в съответната държава членка, което я прави недостъпна за лица в положението на г-н Gottwald.

55. В това отношение трябва да се напомни, че съгласно постоянната съдебна практика предвиденото в член 12 ЕО правило за равно третиране забранява не само явната дискриминация, основана на гражданството, но и всички прикрити форми на дискриминация, които чрез прилагане на други критерии за разграничаване фактически водят до същия резултат [19].

56. Условията за местожителство и за обичайно местопребиваване, предвидени в член 13, параграф 2 от Bundesstraßen-Mautgesetz, могат да бъдат окачествени като дискриминационни, доколкото прилагането на тези изисквания може да нанесе вреда главно на гражданите на други държави членки [20].

57. Следователно се налага изводът, че разглежданата в главното производство национална разпоредба действително създава предпоставки за непряка дискриминация на основание гражданство по смисъла на член 12 ЕО.

58. Тази констатация обаче сама по себе си не е достатъчна, за да се заключи, че посочената разпоредба е несъвместима с член 12 ЕО. Разглежданата разпоредба няма да бъде несъвместима, ако може да се докаже, че се основава на обективни съображения, независещи от гражданството на засегнатите лица, и е съразмерна с преследваната от националното право легитимна цел [21].

59. Според мен, не изглежда, че националната разпоредба относно издаването на безплатна винетка, доколкото налага условие за местожителство или обичайно местопребиваване и предвид естеството и целта на социалната мярка, не може да бъде обективно обосновава и съразмерна. Във връзка с това трябва да се отбележи следното.

60. На първо място, трябва да се напомни, че във връзка с различни социални предимства и придобивки Съдът е признавал многократно, че може да бъде легитимно да се осигури наличие на

19 — В този смисъл вж. по-специално Решение от 10 февруари 1994 г. по дело Mund и Fester (C-398/92, Recueil, стр. I-467, точка 14) и Решение по дело Комисия/Италия, посочено по-горе (точка 13).

20 — В този смисъл вж. Решение от 23 януари 1997 г. по дело Pastoors (C-29/95, Recueil, стр. I-285, точка 17), Решение от 29 април 1999 г. по дело Ciola (C-224/97, Recueil, стр. I-2517, точка 14), както и Решение от 23 март 2004 г. по дело Collins (C-138/02, Recueil, стр. I-2703, точка 65).

21 — В този смисъл вж. по-специално Решение по дело Mund и Fester, посочено по-горе (точка 17), Решение по дело Bickel и Franz, посочено по-горе (точка 27), Решение по дело Bidar, посочено по-горе (точка 24), както и Решение от 15 септември 2005 г. по дело Ioannidis (C-258/04, Recueil, стр. I-8275, точка 29).

определена връзка между ползвателя на социалното предимство или придобивка и държавата членка, която го предоставя, като например — в зависимост от обстоятелствата и от вида на въпросното предимство — действителна връзка между лицето и пазара на труда на съответната държава членка, връзка с обществото на държавата членка или, по-конкретно, определена степен на интеграция в това общество [22].

61. Второ, от практиката на Съда следва, че по принцип местожителството може да бъде критерий за наличие на такава връзка. Още веднъж подчертавам, че от гледна точка на практиката на Съда, на която се позовавам в предходния параграф, легитимността на тази връзка зависи от множество фактори, сред които е видът на предимството или придобивката, по-специално дали конкретната изисквана форма на местожителство, например местожителство в продължение на определен период, е в съответствие с общностното право и дали е пропорционална [23].

62. В този смисъл във връзка с обосноваността и пропорционалността на изискванията за местожителство, свързани с разглежданата в настоящото дело социална мярка, трябва да се отбележи, че посочената мярка се състои в издаването на безплатна годишна винетка на хора с определени увреждания, които според разглежданата национална разпоредба са лица с увреждания, в чиято карта за хора с увреждания са посочени значителни и трайни затруднения в придвижването, невъзможност за ползване на обществения транспорт поради трайни здравословни проблеми или слепота.

63. Безспорно и в съответствие с естеството на описаната по-горе мярка е, че нейната цел е да се окаже съдействие на хора с увреждания чрез ежегодно подпомагане на тяхната мобилност и социална интеграция.

64. Предвид това аз смятам, на първо място, че е в съответствие с естеството на такава мярка — която има за цел да подпомага мобилността на хора с увреждания, като при определени условия ги освобождава от задължението да плащат такса за пътищата на територията на държавата, която въвежда мярката — да

22 — В този смисъл вж. по-специално Решение от 11 септември 2007 г. по дело Hendrix (C-287/05, Сборник, стр. I-6909, точка 55), както и Решение по дело Collins, посочено по-горе (точка 67), Решение по дело Bidar, посочено в по-горе (точка 54), Решение по дело Tas-Hagen и Tas, посочено по-горе (точки 34 и 35) и Решение по дело Halina Nerkowska, посочено по-горе (точка 37).

23 — В този контекст вж. по-специално Решение по дело Bidar, посочено по-горе (точка 59), Решение по дело Halina Nerkowska, посочено по-горе (точки 39 и 41), както и Решение от 28 ноември 2008 г. по дело Förster (C-158/07, Сборник, стр. I-8507 (точки 50 и 58).

се реши правото на подобна придобивка да бъде предоставяно въз основа на критерий за местожителство, който може да покаже определена връзка с територията на съответната държава и нейното общество.

65. На второ място, следва да се подчертае изтъкнатият в съдебното заседание факт, че местожителството в обичайния смисъл на това понятие не е единствената възможна връзка със съответната държава членка, която да даде възможност на отговарящите на всички критерии хора с увреждания да кандидатстват за безплатна годишна винетка. Съгласно прилаганото в разглежданата национална правна уредба понятие за обичайно местопребиваване, достатъчна връзка може да се установи и с други фактори, които показват трайна или редовна връзка с територията на съответната държава членка, например упражняване на професия или редовно извършване на дейности от личен характер в Австрия.

66. В този контекст от изискванията на член 13, параграф 2 от Bundesstraßen-Mautgesetz безспорно не произтича изрично, че издаването на безплатна винетка зависи от продължителността или от честотата на използването на платените пътища от страна на кандидата, нито, както г-н Gottwald отбелязва, без това да се оспорва, съществува практика притежаващите такава винетка да бъдат проверявани по отношение на това. По тази причина смятам за неубедителен изтъкнатия от австрийското правителство довод, че хората с увреждания с местожителство или с обичайно местопребиваване в Австрия, които използват платените пътища рядко или за кратък период от време, също трябва да си закупят такава винетка.

67. И все пак това само по себе си не поставя под съмнение факта, отбелязан и от австрийското правителство, че разглежданата социална мярка е предназначена за хора с увреждания, които използват платени пътища сравнително редовно.

68. Второ, това не променя факта, че посочената мярка се състои в издаване на безплатна *годишна* винетка. Според мен е обективно обосновано и предвид широкия обхват на преценка, предоставен на държавите членки по отношение на социалните придобивки, попадащи в компетентността им [24], и съразмерно правото на такава винетка да се обуславя

24 — В този смисъл вж. по-специално Решение по дело Tas-Hagen и Tas, посочено по-горе (точка 36). Вж. също точка 44 от настоящото заключение.

от наличие на поне една стабилна връзка, каквато е местожителството, между ползвателя на годишната винетка и държавата членка, на чиято територия се намират платените пътища [25].

69. Следователно смятам, че издаването на безплатна годишна винетка на хората с увреждания при условие те да имат местожителство или обичайно местопребиваване в съответната държава членка не противоречи на предвидената в член 12 ЕО забрана за дискриминация на основание гражданство, без да е необходимо в настоящия случай, що се отнася до хората с увреждания без местожителство или обичайно местопребиваване, да се разглежда и въпросът до каква степен евентуалните трудности, произтичащи от проверката на изискваната степен на увреждане при липса на австрийска карта за хора с увреждания, биха могли да обосноват отказ да се предостави тази придобивка.

70. По отношение на конкретните обстоятелства в настоящия случай също така следва да се има предвид, че хората могат да искат равно и независимо от гражданството правно третиране само ако се намират в еднакво положение [26].

71. От тази гледна точка следва да се отбележи, че едно лице с увреждания като г-н Gottwald, което пътува в държава членка единствено за да прекара няколко почивни дни там, и следователно чиято връзка с тази държава членка е временна — по отношение на предоставянето на социална придобивка като безплатна годишна винетка, предназначена за целогодишно подпомагане на мобилността и социалната интеграция на хора с увреждания, — се намира в положение, което е обективно различно от това на хората с увреждания с местожителство или обичайно местопребиваване на територията на съответната държава членка, за които използването на платените пътища е много по-съществено с оглед на тяхната мобилност и социалната интеграция в тази държава членка.

72. В светлината на изложените по-горе съображения на поставения въпрос следва да се отговори, че член 12 ЕО във връзка с член 18 ЕО трябва да се тълкува в смисъл, че допуска прилагането на разглежданата в главното производство национална разпоредба, предназначена да подпомага целогодишно мобилността и социалната интеграция на хора с увреждания, като предвижда предоставяне на безплатна годишна винетка за превозно средство за използване на пътища, за които се изисква заплащане, единствено на хора с определени увреждания с местожителство или обичайно местопребиваване на територията на съответната държава членка, в това число на хора с увреждания, които упражняват професия и/или извършват дейности от личен характер в тази държава членка.

25 — Преценката на обосноваността и пропорционалността на условията за местожителство и обичайно местопребиваване очевидно щеше да бъде различна, ако въз основа на тези изисквания се издаваха краткосрочни винетки.

26 — В този смисъл вж. Решение от 8 юли 2004 г. по съединени дела Gaumain-Cerri и Barth (C-502/01 и C-31/02, Recueil, стр. I-6483, точки 34 и 35). Вж. точка 47 от настоящото заключение (както и цитираната съдебна практика).

V — Заключение

73. Следователно предлагам на Съда следния отговор на поставения въпрос:

Член 12 ЕО във връзка с член 18 ЕО следва да се тълкува в смисъл, че допуска разглежданата в главното производство национална разпоредба, предназначена да подпомага целогодишно мобилността и социалната интеграция на хора с увреждания, като предвижда предоставяне на безплатна годишна винетка за превозно средство за ползване на пътища, за които се изисква заплащане, единствено на хора с определени увреждания с местожителство или обичайно местопребиваване в съответната държава членка, в това число на хора с увреждания, които упражняват професия и/или извършват дейности от личен характер в тази държава членка.